

Activitats destacades de la Societat Catalana de Química

Les activitats organitzades directament per la Societat Catalana de Química (SCQ) o aquelles en les quals col·labora continuen condicionades per l'evolució de la pandèmia de la COVID-19. Moltes s'han hagut de replantejar en un format virtual o un format híbrid virtual-presencial, i, fins i tot, algunes han estat posposades, com és el cas de la Conferència Fèlix Serratosa.

Conferència Enric Casassas

L'any 2020 es commemorà el centenari del naixement d'Enric Casassas. Per aquest motiu, el comitè organitzador de la XX Conferència Enric Casassas va voler celebrar-ho unint dues de les grans passions del doctor Casassas, la química i la llengua, la qual cosa explica que l'edició de la conferència del 2020 portés per títol *Química i llengua*. L'acte, inicialment previst en format presencial, va tenir lloc el 23 de novembre però en format virtual. El programa de l'acte va incloure tres ponències: *És necessari i suficient disposar de terminologia per comunicar sobre química en català?*, per Maria Teresa Cabré, en aquell moment presidenta de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans i actualment presidenta de l'IEC; *Símbols i comunicació visual en química*, per Santiago Álvarez, del Departament de Química Inorgànica i Orgànica de la Universitat de Barcelona, i *La creació del idioma químic. Contribucions y homenaje al Prof. Enric Casassas en el centenario de su nacimiento*, a càrrec de Javier García Martínez, president electe de la Unió Internacional de Química Pura i Aplicada (IUPAC). Després de les ponències, el professor Salvador Alegret, de la Universitat Autònoma de Barcelona, va pronunciar el discurs *Enric Casassas, des del record*. L'acte va finalitzar amb la visualització d'un vídeo en què diferents investigadors que havien conegut i/o col·laborat amb el professor Enric Casassas van homenatjar-lo en la commemoració del seu centenari. L'acte va ser transmès en directe pel canal YouTube de l'IEC (https://www.youtube.com/watch?v=GsvWjUkH97c&t=42s&ab_channel=Institutd%27EstudisCatalans).

Commemoració del Premi Nobel de Química 2020

El 16 de desembre de 2020 es va dur a terme, en format virtual, l'acte científic amb motiu de la commemoració del Premi

Nobel de Química 2020, que enguany es va concedir a les investigadores Emmanuelle Charpentier i Jennifer Doudna pel desenvolupament de les eines d'edició genètica CRISPR-Cas. L'acte va ser presidit per Gregori Ujaque, president de la SCQ. En el transcurs de l'acte el professor Lluís Montoliu, del Centro Nacional de Biotecnología (CNB-CSIC) i expert en el camp de recerca del Premi Nobel del 2020, va pronunciar la conferència *Les eines CRISPR-Cas d'edició genètica, premiades amb el Premi Nobel de Química 2020*. La seva xerrada es recull en aquest número de la revista en forma d'article.

En acabar la conferència, com cada any, es feu el reconeixement a les persones doctorades a les universitats catalanes en l'àmbit de la química durant el curs 2019-2020. L'acte va ser transmès en directe pel canal YouTube de l'IEC (<https://www.youtube.com/watch?v=TeRMVKeEx0>).

A dalt, Gregori Ujaque, Rosa Maria Marcé i Montserrat Heras (membres de la Junta de la SCQ), amb els nous doctors del curs 2019-2020 en l'àmbit de la química. A sota, el professor Lluís Montoliu. Imatge cedida per l'IEC.

Premis Sant Jordi 2021

El Premi de la Societat Catalana de Química dins el marc dels Premis Sant Jordi de l'Institut d'Estudis Catalans, que cada any distingeix un treball de fi de grau (TFG) de química realitzat per alumnes d'universitats de terres de llengua catalana, va premiar, en l'edició d'enguany, el treball de Víctor Maestre Martín, titulat *Preparació de blocs quirals per a nous agents de penetració cel·lular*.

L'acte de lliurament dels Premis Sant Jordi 2021 va tenir lloc al pati de la Casa de Convalescència, el divendres 23 d'abril.

Els guanyadors dels Premis Sant Jordi 2021. Fotografia cedida per l'IEC.

XIV Jornades de Química Verda (JQV 2021)

Els dies 15, 16 i 18 de febrer de 2021 es van celebrar a la Universitat Rovira i Virgili (URV) les XIV Jornades de Química Verda (JQV 2021). Aquestes jornades són organitzades per la Facultat de Química de la URV amb el patrocini de la Societat Catalana de Química, la Càtedra de Desenvolupament Sostenible Dow/URV i l'Associació Empresarial Química de Tarragona (AEQT). Enguany, amb el títol *Medicaments i sostenibilitat: síntesi, ús, abús i reciclatge*, les jornades es van centrar en les tecnologies no contaminants i sostenibles de la indústria farmacèutica. A causa de la pandèmia de la COVID-19, totes les activitats programades, conferències, tallers i visites a empreses es van fer en línia.

Quinzena edició dels Premis de Batxillerat i XXXIII Debat de Química a l'Institut d'Estudis Catalans

La participació en l'edició d'enguany dels premis als millors treballs de recerca de batxillerat dins l'àmbit de la química, malgrat les dificultats del curs 2019-2020 per la pandèmia de la COVID-19, s'ha mantingut elevada i amb una qualitat excel·lent de tots els treballs presentats, segons la Comissió Avaluadora encarregada de seleccionar els treballs guanyadors.

Els guanyadors en l'edició 2021 han estat dos primers premis *ex aequo*: *Arribem a conèixer veritablement els pesticides?*, realitzat per Joan Bayarri Matamorros i Marc Marquès Oliver, de l'Institut Joan Brossa (Barcelona); i *Com calcular les constants de la química de batxillerat N_A, R, e, h, c* , realitzat per Martí Folch Pascual, de l'Escola Pia de Sitges (Sitges).

També es van concedir tres accèssits a Nil Puiggròs Cuadros, de l'Escola Pia d'Igualada (Igualada), pel treball titulat *Determinació de resveratrol per HPLC en productes vinícoles locals i regionals*; a Aina Fargas Gallés, de l'Institut Moianès (Moià), pel treball titulat *Caos i reaccions oscil·lants*, i a Nil Aymat Álvarez i Eloy López Domínguez, de l'Institut Joan Oró (Martorell), pel treball titulat *Síntesi d'un aerogel de sílice per mitjà d'un procediment subcrític per a l'elaboració d'una pasta 'slime' a partir d'aquest material*.

Deu treballs més van rebre una menció honorífica, els dels estudiants Martí Cousillas, de l'Institut de Vilafant (Vilafant); Andrea Ballester i Carla Pozo, de l'Escola Pia Nostra Senyora (Barcelona); Laura Solsona, de l'Institut Màrius Torres (Lleida); Gisela Cano, de l'Institut Francesc Macià (Cornellà de Llobregat); Paula Jària, de l'Institut Antoni Martí i Franquès (Tarragona); Xènia Turró, de l'Institut de Vilafant (Vilafant); Jorge de la Torre, de Jesuïtes de Lleida - Col·legi Claver Raimat (Raimat); Pau Villén, de l'Institut Cendrassos (Figueres); Rihab Karkach, de l'Institut Gabriel Ferrer i Soler (Reus), i Ariadna Figueres, de l'Escola Mestral SCCL (Sant Feliu de Llobregat).

El lliurament dels premis es va dur a terme durant la jornada del XXXIII Debat de Química a l'Institut d'Estudis Catalans, que tingué lloc el 19 de maig de 2021 a la Sala Prat de la Riba de l'IEC. En aquesta edició, el ponent convidat va ser el doctor Jordi Díaz Marcos, dels Centres Científics i Tecnològics de la Universitat de Barcelona (CCiTUB), que va pronunciar la conferència *'Memòries' d'un químic nanotecnòleg: la revolució nano*. En el debat central de l'acte, moderat per Gregori Ujaque, president de la SCQ, i titulat *Què aporta la química a la nanociència i la nanotecnologia? Quins perfils professionals es generen amb mirada al futur?*, es va debatre sobre com contribueixen els químics en el desenvolupament d'aquests àmbits interdisciplinaris. A continuació, els alumnes guanyadors dels dos primers premis *ex aequo* al millor treball de recerca van exposar un resum del seu treball.

El doctor Jordi Díaz Marcos durant el XXXIII Debat de Química a l'Institut d'Estudis Catalans. Fotografia cedida per l'IEC.

A més, com en les darreres edicions, es va organitzar un concurs de pòsters dels treballs de recerca dels alumnes participants en aquesta convocatòria. L'empresa Pidiscat va regalar uns lots de material de laboratori als centres en els quals s'han tutoritzat els dos treballs guanyadors del primer premi *ex aequo* i al centre guanyador al millor pòster que, en aquesta edició, va ser per Laura Solsona Ichart, de l'Institut Màrius Torres (Lleida). Igual que en l'edició anterior, a causa de les restriccions per la pandèmia de la COVID-19, els estudiants premiats i els finalistes no han pogut gaudir d'una estada científica en alguna institució catalana de recerca. En comptes d'això, el 15 de juny es va organitzar una activitat en línia que va consistir en dues taules rodones sobre química biomèdica i química i sostenibilitat, amb la participació d'investigadors de centres de recerca de Catalunya. Entorn de cada temàtica, els alumnes participants van poder preguntar i debatre amb els investigadors.

Els guanyadors de la 15a edició dels Premis als Treballs de Recerca de Batxillerat dins l'Àmbit de la Química. Fotografia cedida per l'IEC.

Reconeixement d'Emplaçaments Històrics Representatius de la Química en el Territori de Parla Catalana

La Societat Catalana de Química ha instituït, aquest any 2021, el Premi *Reconeixement d'Emplaçaments Històrics Representatius de la Química en el Territori de Parla Catalana* amb l'objectiu d'identificar, difondre i distingir aquells indrets històrics (edificis, laboratoris, universitats, indústries, ciutats, manufactures, etc.) representatius de la química en el territori de parla catalana. En aquesta primera edició, la candidatura premiada ha estat Antoni de Martí i Franquès i Altafulla. L'emplaçament reconegut correspon a la finca coneguda amb el nom de L'Hospital, a la plaça del Pou d'Altafulla, on tenia l'estudi-laboratori el químic català Antoni de Martí i Franquès (1750-1832). Actualment, la finca és propietat de l'Ajuntament d'Altafulla, que té un projecte per a dinamitzar la seva memòria en els llocs on va desenvolupar la seva activitat. L'acte, organitzat conjuntament per la SCQ i l'Ajuntament d'Altafulla, de col·locació de la placa a la finca L'Hospital, per a reconèixer la rellevància de l'emplaçament, tindrà lloc a mitjans del mes de novembre de 2021.

Premis de recerca, educació i divulgació de la Societat Catalana de Química

La Societat Catalana de Química ha instituït, també aquest any 2021, cinc nous premis en recerca, educació i divulgació. Concretament, en els premis de recerca s'han establert un Premi a l'Excel·lència Científica, amb l'objectiu de reconèixer la trajectòria científica d'una persona en l'àrea de la química, i dos premis al Talent Científic Emergent, per a reconèixer el lideratge científic emergent de joves investigadors en l'àmbit de la química. Dins els premis d'educació, s'han creat dos premis, el Premi a l'Excel·lència Educativa, amb l'objectiu de reconèixer la trajectòria docent d'una persona en l'àrea de la química en l'àmbit preuniversitari, i el Premi a la Innovació Educativa, per a premiar les tasques i els treballs d'innovació educativa portats a terme per a la millora de l'ensenyament de la química, tant a l'aula com en activitats extraacadèmiques. El Premi a l'Activitat Divulgadora s'ha instituït amb l'ob-

La vicepresidenta de la SCQ, Rosa Maria Marcé, fent entrega del Premi a l'Excel·lència Educativa a María Luisa Salgado Vallvey. Fotografia cedida per l'IEC.

jectiu de reconèixer les tasques de divulgació de la química en qualsevol àmbit per a millorar la formació en cultura química de la ciutadania.

En la primera convocatòria 2021, el professor Jaume Veciana Miró ha estat distingit amb el Premi a l'Excel·lència Científica. Els dos premis al Talent Científic Emergent s'han atorgat a la doctora Clàudia Climent Biescas i al doctor Aleix Comas Vives. El Premi a l'Excel·lència Educativa s'ha atorgat a María Luisa

El president de la SCQ, Gregori Ujaque, fent entrega del Premi a l'Excel·lència Científica al professor Jaume Veciana Miró. Fotografia cedida per l'IEC.

Salgado Vallvey, i el professor Claudi Mans Teixidó ha estat distingit amb el Premi a l'Activitat Divulgadora. El Premi a la Innovació Educativa, també convocat en aquesta primera edició, ha quedat desert.

El 21 d'octubre es va celebrar l'acte públic d'entrega dels premis de la Societat Catalana de Química a la Sala Prat de la Riba de l'Institut d'Estudis Catalans. L'acte va ser transmès en directe pel canal YouTube de l'IEC.